

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		KALOCSAI JÁRÁSBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 1 6 4 9 - 0 / 2019		Érk.: 2019 SZEP 30	
A T. Alkotmánybíróság részére 1015 Budapest, Donán utca 35-45.		Érkezett: 2019 OKT 14.	
Példány: 3	Kezelőiroda:	Példány: db	
Melléklet: 12 db		Az ügyirat száma: 5.P.20.095/2018.	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED] /52

[REDACTED] továbbiakban: Indítványozó), jogi képviselőm (Dr. Tamás Olivér
 Ügyvédi Iroda, dr. Tamás Olivér Viktor ügyvéd, székhely: [REDACTED]
 [REDACTED] meghatalmazás I/2. szám alatt
 csatolva) útján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtett indokok alapján a Kecskeméti Törvényszék 2019. június 13. napján kelt 6.Pf.20.573/2019/5. számú jogerős ítéletét (I/3. szám alatt csatolva) a Kalocsai Járásbíróság 2019. január 14. napján kelt 5.P.20.095/2018/41. sorszámú első fokú ítéletére (I/4. számon csatolva) kiterjedően - mint alaptörvény-ellenes bírói döntéseket - megsemmisíteni szíveskedjék.

A kérelem anyagi jogi jogalapja Magyarország Alaptörvényének a XXVIII. cikk (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog).

A kérelem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. §-a és 43. § (4) bekezdése, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisítheti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntéseket.

Az Indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, mivel a hivatkozott perben a pertárgy értékére figyelemmel felülvizsgálati kérelem benyújtását a Pp. kizárta.

Az Indítványozó személyes érintettségét igazolja, hogy Indítványozó alperes volt a megjelölt ítéletek alapjául szolgáló peres eljárásban.

A Kecskeméti Törvényszék 2019. június 13. napján kelt 6.Pf.20.573/2019/5. számú jogerős ítéletét Indítványozó jogi képviselője útján 2019. július 30. napján vette kézhez, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz határidőben kerül benyújtásra.

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű” (Abtv. 29. §). Ugyanis az ügy tárgyát egy olyan bírósági eljárás képezi, amelyben az eljáró első fokú járásbíróság, és az annak ítéletét felülvizsgáló Törvényszék tudatosan *contra legem* alkalmazták és értelmezték a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 4. § (2) bekezdését, 279. § (1) bekezdését.

Ezt meghaladóan a lent kifejtett indokok alapján megállapítható, hogy az eljáró bíróságok jogsértése a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek minősül, hiszen az Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogának a megsértése eredményeként „veszítette el a pert”, ezért nem tudott eleget tenni a bizonyítási kötelezettségének.

A polgári perekben a bizonyítási teher elosztásának, illetőleg a bizonyítékok mérlegelésének és értékelésének alapvető alkotmányos jelentősége van, melyet jelen ügyben úgy alkalmaztak a rendes bíróságok - ráadásul Indítványozó indítványát mellőzve -, hogy az a fegyveregyenlőség elvének súlyos sérelmére vezetett. Mindez a t. Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatát indokolja.

Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében jelen indítvány a Kalocsai Járásbíróságnál került előterjesztésre.

Az Abtv. 52. § (5) bekezdése alapján az Indítványozó kéri adatai zártan kezelését.

I. A tények

1. Az Indítványozó, mint vállalkozás fő tevékenységi körébe a saját tulajdonú ingatlanok bérbeadása tartozik. A perbeli időszakban (2016. június 17. - 2017. június 29.) az Indítványozó tulajdonát képezte a [REDACTED] szám alatti lakásingatlan. Az Indítványozó, mint bérbeadó és [REDACTED] mint bérlő között Budapesten, 2016. június 17. napján bérleti szerződés jött létre az Indítványozó által előre megszerkesztett és a bérlő által módosított szerződési feltételek alapján **(1/5. szám alatt csatolva)**.

2. A szerződés szerint a bérlő 2016. július 1. napjától kezdődő hatállyal havi 125.000.-Ft díj ellenében jogosulttá vált a lakás használatára. A szerződés határozott időre, egy évre jött létre, azzal, hogy amennyiben az ezen időben nem szűnik meg, úgy az egy év lejártá után határozatlan idejűvé válik. A bérleti díj minden hónap 10. napjáig volt esedékes, a felperest a bérleti díjon kívül a lakás használatával felmerülő közüzemi díjak is terhelték, amelyeket a szolgáltatóknak közvetlenül volt köteles megfizetni, majd a közüzemi számlákat és azok kiegyenlítését igazoló csekket köteles volt az Indítványozónak átadni. A bérlő a szerződés megkötésekor két havi bérleti díj összegének megfelelő, azaz 250.000.-Ft kauciót volt köteles megfizetni azzal, hogy az a bérleti szerződés megszűnésekor részére visszajár, levonva abból az esetleges tartozásait, de az nem „lelakható”, fedezetet kizárólag a bérleti díj, közüzemi és rezsi költségek esetleges hátralékaira képez, más tartozással nem vonható össze.

3. A bérleti szerződés rendelkezései között szerepelt az is – ezt a szerződés 17. pontja tartalmazta –, hogy **„A bérleti időszak lejáratát követően a bérbeadó jogosult a bérlő kauciójának terhére a lakást fehér diszperziós festékekkel kétszer átkenni, a hibákat kijavítani.”**

4. **A szerződés megkötése előtt az Indítványozó a szerződési feltételeket a bérlő rendelkezésére bocsátotta**, aki annak vonatkozásában **módosítási indítványokat fogalmazott meg**, amelyek közül egyes kéréseket az Indítványozó elfogadott, és pl. a szerződés rendelkezései közül a felmondásra vonatkozó rendelkezést a bérlő kérésére módosította is, **a szerződést pedig a bérlő aláírta, azaz a feltételeket elfogadta**. A bérlő a szerződésnek megfelelően a lakást 2016. július 1. napjától birtokba vette és az Indítványozó részére a 250.000.-Ft összegű kauciót megfizette.

5. Az Indítványozó a lakásingatlant utóbb értékesítette [REDACTED] vevő részére, ezért a bérleti szerződést meghosszabbítani nem akarta, a bérlőt a lakás elhagyására és birtokba bocsátására szólította fel. A bérlő a felszólításnak eleget tett, a lakást 2017. június 29. napján az Indítványozó birtokába adta, aki azt a következő napon, tehát 2017. június 30.

napján a délutáni órákban [REDACTED] [REDACTED] át is adta. **Az Indítványozó a birtokbavétel és a vevő részére történő átadás között a lakásban teljes körű festést végeztetett [REDACTED] festővel.**

6. Az Indítványozó a bérleti szerződés megszűnése után elszámolást készített, amelyben a bérlőnek visszajáró 250.000,- Ft kaucióba **beszámolta** a még ki nem egyenlített rezsiköltségeket, valamint **a lakás visszaadását követő festés költségeit**. Ennek alapján megállapította, hogy a bérlőnek 16.428,- Ft tartozása áll fenn, ezért a kaucióból semmilyen összeg visszafizetésére nem köteles. A bérő az elszámolást nem fogadta el, különösen vitatta a festési költséget, azt állítva, hogy az Indítványozó ilyen költség felszámítására nem volt jogosult, mert a lakás birtokbavétele után festést nem végeztetett. Az Indítványozó ezt követően javított elszámolást készített a bérő részére, de a festés költségét abban is szerepeltette.

7. A bérő egyes tételek kaucióba való beszámítását elfogadta, de a teljes elszámolást továbbra sem, ezért a Budapesti Békéltető Testülethez fordult és kérte, hogy a Testület az Indítványozót a kaucióból 94.573.-Ft visszafizetésére kötelezze. Az eljárásban az Indítványozó újabb elszámolást készített és a felperes tartozását 688,- Ft-ban határozta meg. Ez az elszámolás is magában foglalta a festési költséget 100.000,- Ft összegben. A Budapesti Békéltető Testület a 2017. november 2. napján kelt BBT/03183/2017. számú határozatával a bérő kérelmét megalapozatlanság miatt elutasította **(I/6. szám alatt csatolva)**, tényként megállapítva azt, hogy az Indítványozó a festést elvégeztette.

8. A bérő az Indítványozóval szemben bejelentéssel élt a NAV-nál, amely hatóság a felek közötti elszámolás vonatkozásában utólagos vizsgálatot folytatott le, amely eljárás azzal az eredménnyel zárult, hogy az Indítványozó a jogszabályoknak megfelelően folytatta gazdasági tevékenységét **(I/7. szám alatt csatolva a lezáró jegyzőkönyv)**.

9. Miután a peres felek az elszámolásban megállapodni nem tudtak, a bérő az igényét fizetési meghagyásos eljárásban érvényesítette, kérelmére dr. Szalai Piroska közjegyző 21013/Ü/30064/2018. ügyszám alatt fizetési meghagyást bocsátott ki, amellyel kötelezte az Indítványozót, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 125.809,- Ft tőkét, ennek 2017. július 31. napjától a kifizetés napjáig járó általános szabály szerinti késedelmi kamatát és 11.350,- Ft eljárási költséget. A fizetési meghagyással szemben az Indítványozó törvényes határidőben ellentmondással élt, így az eljárás perré alakult.

10. A bérő a Kalocsai Járásbírósághoz benyújtott kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság kötelezze az Indítványozót 125.809.-Ft tőke, ennek 2017. július 31. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata és perköltség megfizetésére. A felperes a kereseti kérelmében arra hivatkozott, hogy a hivatkozott bérleti szerződés időközben megszűnt, ezért az Indítványozó a kauciót visszafizetni köteles. A felperes elismerte, hogy bizonyos rezsiszámlákat és az utolsó havi bérleti díj számlát nem fizetett meg, és annak beszámítását nem ellenezte, ugyanakkor vitatta a festési költség levonhatóságát.

11. Az Indítványozó ellenkérelmében elismerte, hogy valóban köteles volt a bérleti szerződés megszűnésekor 250.000.-Ft kauciót visszafizetni, de abba jogosult volt a felperest terhelő bérleti díj, rezszi költség hátralékot, valamint a bérleti szerződés megszűnése után elvégeztetett festés költségét beszámítani. Ezzel a jogosultságával élt, a beszámítást elvégezte, követelése a bérő követelést meghaladta, ezáltal a beszámítással a bérő követelést teljesítette, további teljesítésre már nem köteles.

12. Az Indítványozó a perben okiratokat csatolt, közműtársaságok megkeresését kérte, valamint **kérte tanúként meghallgatni [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]**

[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] az Indítványozó törvényes képviselőjét. A járásbíróság a tanúkat és a törvényes képviselőt egy hatánapra idézte, amelyen akadályoztatás miatt [REDACTED] **nem tudott megjelenni,** ezt előzetesen bejelentették a járásbíróságnak, és jelezték, hogy a következő tárgyaláson meg

tudnak jelenni, kérték egyben a lakóhelyük szerinti bíróságon történő meghallgatásukat is. A járásbíróság a hivatkozott tárgyaláson [REDACTED] tanút meghallgatta, ismertette a megkeresésre érkezett résziratokat, azokat azonban az Indítványozónak nem küldte meg, és a **korábban megidézett személyeket sem idézte újra, ehelyett a tárgyalást még ugyanezen a határnapon berekesztette, meghozta és kihirdette az első fokú ítéletet.**

13. A Kalocsai Járásbíróság első fokú ítéletében a bérlő kereseti kérelmét megalapozottnak találta.

14. Tényként állapította meg, hogy a bérleti szerződés a felek között létrejött, majd megszűnt, amelynek folytán Indítványozónak elszámolási kötelezettsége keletkezett a bérlő felé. Tényként állapította meg azt is, hogy az Indítványozó beszámítással élt a bérlő felé a kaució vonatkozásában. **A beszámítani kért bérlői tartozások vonatkozásában az Indítványozó kötelezettségévé tette a bizonyítást,** azaz az Indítványozót terhelte az általa beszámított egyes tételes bizonyításának a kötelezettsége a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján.

15. A járásbíróság a bérlő által meg nem fizetett egyes rezsitételek beszámítását jogszerűnek fogadott el, a festés költségének a beszámítását azonban nem fogadta el jogszerűnek.

16. Ítéletében azt rögzítette, hogy **az Indítványozó által a perbeli szerződés megkötésekor használt szerződésminta általános szerződési feltételnek minősül.** Álláspontja szerint ahhoz, hogy ezek a feltételek egyedi feltételekké váljanak, valamennyi feltétel egyedi megtárgyalása lett volna szükséges. Rögzítette, hogy a bérlő maga is elismerte az Indítványozó azon állítását, hogy pl. a szerződés 13. pontját egyedileg is megtárgyalták, s ennek eredményeként állapotok meg annak szövegében, ugyanakkor a bérlő vitatta, hogy a felek az egyéb feltételeket, így az okirat 17. pontja szerinti rendelkezést is egyedileg megtárgyalták volna, ezért ez az Indítványozói állítás bizonyításra szorult, a bizonyítás az Indítványozót terhelte. A járásbíróság szerint **Indítványozó ezen állítására bizonyítékot nem csatolt, jogszabályszerű bizonyítási indítványt nem terjesztett elő (?),** az általa indítványozott [REDACTED] tanúként ugyanis nem volt meghallgatható, ezért ezen állítása bizonyítatlan maradt. Ennek következményét pedig az Indítványozónak kellett viselnie azzal, hogy a bíróság az általános szerződési feltételek közül az okirat 17. pontjában foglalt kikötést nem tekintette egyedileg megtárgyaltnak, annak hiányában azt általános szerződési feltételnek tekintette.

Azt az ellentmondást nem oldotta fel az első fokú ítélet, hogy ha a bíróság előbb tanúként idézte [REDACTED] tárgyalásra, akkor utóbb, miután a tanú bejelentette, hogy akadályoztatva van a személyes meghallgatásban, miért döntött úgy a bíróság, hogy mégsem hallgatható meg tanúként a megidézett személy.

17. A járásbíróság ítéletében rögzítette, hogy **az Indítványozó a bérlő számára lehetővé tette, hogy az előre megszerkesztett feltételeket megismerje** (hiszen csak így kerülhetett sor más szerződési pont egyedi megtárgyalására), a bérlő pedig ezt követően a szerződést aláírta, ami egyértelműen azt jelenti, hogy a feltételeket, így a 17. pontban foglalt kikötést is elfogadta. Ebből pedig az következik, hogy a Ptk. 6:78.§ (1) bekezdése alapján a 17. pont szerinti rendelkezés szerződéses tartalommal válhatott volna. A járásbíróság ugyanakkor azt állapította meg, hogy a peres felek közötti **bérleti szerződés fogyasztói szerződés,** ezért vonatkozik rá a bérlő által felhívott Ptk. 6:79. §-a is, azaz, hogy a feltétel, amely a vállalkozást a szerződés szerinti főkötelezettsége teljesítéséért járó ellenszolgáltatáson felül további pénzbeli követelésre jogosítja, akkor válik a szerződés részévé, ha azt a fogyasztó – külön tájékoztatást követően - kifejezetten elfogadta. A járásbíróság álláspontja szerint **a jelen esetben azonban ez kétséget kizáró módon bizonyítottá nem vált, ezért a bíróság mellőzte tényállásként megállapítani azt, hogy az Indítványozó a 17. pont szerinti általános szerződési feltételről külön tájékoztatta a bérlőt és a bérlő ezt követően fogadta volna el azt.** A járásbíróság szerint ezért **ez a feltétel szerződéses tartalommal nem vált,** arra

alapozva az Indítványozó követelést nem támaszthat a bérlővel szemben, azaz a bérlő az utólagosan végzett festési költség megtérítésére nem köteles, ezért a bíróság szerint nem volt olyan követelése az Indítványozónak, amelyet a kaucióba beszámíthatott volna.

Azt az ellentmondást nem észlelte itt a bíróság, hogy amennyiben a bérlőnek a szerződés már annak megkötését megelőzően rendelkezésére állt, és ahhoz módosítási indítványokat is fűzött, akkor miért nem minősül a felek által egyedileg megtárgyalt szerződés egyik pontja (?) egyedileg megtárgyaltnak? Azt sem vette figyelembe a bíróság, hogy a bérleti szerződés mindösszesen kettő oldalas volt, a bérlő pedig gyakorló ügyvéd, azaz az átlagemberhez képest számára nyilvánvalóan semmilyen nehézséget nem okozott a szerződés és egyes rendelkezéseinek az értelmezése.

18. A bíróság ítéletében azt rögzítette, hogy az Indítványozó a lakás visszavétele után festést a bíróság szerint nem is végzett, **festési költsége** ezért nem merült fel. **Ebben a körben a bizonyítási terhet Indítványozóra telepítette a bíróság.** Ítéletében azt rögzítette, hogy az Indítványozó a követelése igazolására **csatolta** a 2017. június 29. napján kelt **vállalkozási szerződést**, amelyben megrendelte [REDACTED] a perbeli lakás kétszeri festését kétszeri kenéssel, takarással, fóliázással, gletteléssel, 2017. június 30. napi teljesítési határidővel, 100.000,- Ft díj ellenében, **csatolta** továbbá a 2017. június 30. napi „**Készpénz átadása vállalkozási szerződés alá** [REDACTED]

[REDACTED] részére aznap át is adta. Mindezen okiratok ellenére, és [REDACTED] **tanú meghallgatása nélkül (!)** valamint szakértői vélemény beszerzése nélkül a bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy mivel a perbeli lakásból a bérlő 2017. június 29. napján költözött ki, akkor adta az Indítványozó birtokába, az Indítványozó pedig a lakást az új tulajdonosa, [REDACTED] rendelkezésére 2017. június 30. napján a délutáni órákban bocsátotta, **a birtokba adások közötti idő rövidebbé önmagában kétséggé teszi a vállalkozási szerződés szerinti volumenű munkálatok elvégzését.** Az sajnos fel sem merült a bíróságban, hogy a bérlő által vitatott munkálatokról, azok jellegéről, időbeliségéről esetleg azt a személyt kellene meghallgatni, aki a felek által sem vitatottan ezen munkálatokat elvégezte. A bíróság utalt ebben a körben arra, hogy [REDACTED] tanúvallomásaiban azt mondta, hogy az adásvétel kapcsán nem volt szó a lakás kifestéséről, és Indítványozó a birtokba adáskor sem adott olyan tájékoztatást, hogy a lakást a birtokbaadás előtt kifestette. Maga az ítélet is kiemeli ugyanakkor, hogy [REDACTED] **tanú egyébként elmondta** azt is, hogy a lakás birtokbavételekor kisebb **festési nyomokat látott és festés illatát érezte.** A bíróság ítéletében azt rögzítette, hogy mivel a tanú elmondása szerint a bérlő által használt tartószőgek helyei is fellelhetőek voltak a lakás falazatában, a bíróság álláspontja szerint nem került sor festésre, és glettelésre, mivel akkor ezek nem látszódhattak volna. Bár az **Indítványozó csatolt a festési munkákra vonatkozóan okiratokat**, a bíróság szerint ezek a Pp. 326. §-a szerinti magánokiratok, amelyekhez nem fűződik törvényi vélelem, és annak bizonyító erejét a bíróság a bizonyítás általános szabályai szerint a tárgyalás és a bizonyítás összes adatának figyelembevételével állapítja meg, márpedig a bíróság az okiratoknak bizonyító erőt nem tulajdonított s ezért az Indítványozó e körben tett állítását bizonyítatlannak találta. Ennek következményeként állapította meg a tényállást akként, hogy az Indítványozó a lakás visszavétele után festést nem végeztetett.

Fontos itt kihangsúlyozni, hogy a bíróság fentiek szerint:

- az Indítványozó által bizonyítandó festési munkák vonatkozásában a csatolt okiratoknak nem tulajdonított bizonyító erőt (holott azokat a NAV, és a Békéltető Testület elfogadta),
- az Indítványozó által meghallgatni kért festő tanúkenti meghallgatását előbb elrendelte, majd indokolás nélkül mellőzte,
- a meghallgatott tanú azon nyilatkozatát, hogy látott festési nyomokat a lakásban, és érzett festékilletet, mellőzte, és

- azt állapította meg, hogy nem került elvégzésre a festés, azt az Indítványozó nem tudta bizonyítani (!!!).

Hangsúlyozni kell itt, hogy a bérlő ebben a körben semmilyen bizonyítékot nem csatolt, amivel a saját álláspontját megpróbálta volna alátámasztani.

19. A járásbíró ítélete indokolásában az Indítványozó indítványára idézett, majd az elrendelt bizonyítás ellenére mégsem meghallgatott tanúk vonatkozásában azt rögzítette, hogy [REDACTED] meghallgatását azért mellőzte, mert [REDACTED] **az Indítványozó ügyvezetője, ezért tanúkénti meghallgatása a Pp.288.§-a alapján kizárt volt**, a meghallgatása során tett nyilatkozata pedig az alperes olyan nyilatkozatának minősülhetett volna, amely nyilatkozatokat viszont az alperes jogi képviselője megtett, ezért szerinte azokat megismételni szükségtelen volt. [REDACTED] vonatkozásában ugyanezen indokolás azt tartalmazta, hogy **miután a bíróság megállapította, hogy a bérleti szerződés 17. pontjában foglalt általános szerződési feltétel nem vált szerződéses tartalomká, azaz a peres felek az utólagos festés költségének felperesi viseléséről nem állapodtak meg, a bérleti szerződés megszűnése utáni festés elvégzésének igazolására indítványozott [REDACTED] tanúkénti meghallgatását is szükségtelenné tartotta**, ezért azt szintén mellőzte. Tette ezt annak ellenére, hogy ítéletében egyébiránt érdemben is vizsgálta, hogy a festés megtörtént-e, és az ebben a körben meghallgatni kért tanú meghallgatása nélkül tényként állapította meg, hogy a festés nem történt meg.

Fontos rámutatni itt arra, hogy az ítélet indokolása szerint [REDACTED] meghallgatásának a mellőzésére azért került sor, mert a bíróság szerint a szerződés 17. pontja **nem vált a felek szerződésének a részévé, azaz ebből a szempontból okafogyottnak tűnt, hogy [REDACTED] mit mondana el** (azaz hogy elvégezte-e a festést vagy sem), hiszen a 17. pont nélkül az egyébként elvégzett festés költsége sem lett volna beszámítható. Ennek az indokolásnak a másodfokú döntésnél lesz fontos szerepe.

20. Az első fokú ítélettel szemben az Indítványozó élt fellebbezéssel (**I/8. szám** alatt csatolva).

21. Az Indítványozó fellebbezésében előadta, hogy bár az első fokú ítélet tényként állapította meg, hogy az Indítványozó az általa a bérlővel megkötött bérleti szerződés megkötését megelőzően a **szerződési feltételeket a bérlő rendelkezésére bocsátotta**, és azok közül a felmondásra vonatkozó rendelkezéseket a bérlő kérésének megfelelően módosította is, azonban mégis arra a téves következtetésre jutott, hogy az utólagos festés költségére vonatkozó kikötésről „az Indítványozó a bérlőt nem tájékoztatta”, így azt a bérlő nem külön tájékoztatást követően fogadta el. Az Indítványozó ebben a körben rámutatott arra, hogy miután tényként került megállapításra, hogy az Indítványozó a mindösszesen 2 oldalas bérleti szerződést a szerződéskötést megelőzően a bérlő rendelkezésére bocsátotta, aki annak vonatkozásában **módosítási javaslatokat is megfogalmazott**, amelyeket egy részét az Indítványozó részben el is fogadta, fogalmilag kizárt az a megállapítás, hogy a festés költségére vonatkozó kikötésről az Indítványozó a bérlőt nem tájékoztatta. A szerződést ugyanis – mivel azt az Indítványozó megküldte, a bérlő pedig véleményezte – nem lehet csak részben ismertetettnek tekinteni, ez életszerűtlen, és ilyesmit a bérlő sem állított. Valójában maga a bérlő mondta el azt, hogy az Indítványozó bizonyos rendelkezésekhez ragaszkodott, azokat nem volt hajlandó kérésére módosítani. Ilyen volt a festés költségére vonatkozó rendelkezés is. Attól azonban, hogy az Indítványozó azon nem volt hajlandó változtatni, még nem válik ez a rendelkezés „meg nem tárgyalttá”. Bérlőnek ugyanis az Indítványozó fenntartott álláspontja ismeretében lehetősége lett volna nem aláírni a szerződést. Bérlő azonban ezt a rendelkezést elfogadta, és a szerződést megkötötte. Ennek alapján tehát rögzíthető, hogy a festés költségére vonatkozó rendelkezést is külön ismertette az Indítványozó a bérlővel, azt a felek megtárgyalták, és a bérlő azt elfogadta, így az a felek szerződésének a részévé vált. Miután pedig a felek a bérlő által is elismerten a szerződést

megtárgyalták, annak tartalmába a bérlő beleszólhatott, azaz fennállt a lehetősége arra vonatkozóan, hogy szerződés tartalmát érdemben befolyásolja (az Indítványozó csak nem akart engedni a bérlő kérésének), ezáltal a szerződés rendelkezései megszűntek általános szerződési feltételeknek minősülni, mivel a felek által egyedileg megtárgyalt feltételekké váltak.

22. Az Indítványozó fellebbezésében előadta, hogy iratellenes megállapítás az, hogy az Indítványozó ezen állítását nem bizonyította. Indítványozó indítványozta [REDACTED] meghallgatását a perben, amely indítványnak a bíróság helyt adott, és [REDACTED] a perben megidézte a következő tárgyalásra. A tanú a tárgyaláson megjelenni nem tudott betegsége miatt, távolmaradását előzetesen kimentette. Az Indítványozó azonban ezen bizonyítási indítványát nem vonta vissza, azaz az elmaradt, de korábban már elrendelt bizonyítást a bíróságnak le kellett volna folytatnia. Ennek mellőzésével maga az első fokú bíróság zárta el az Indítványozót a bizonyítás lehetőségétől, amelyet aztán az első fokú ítéletben az Indítványozónak rótt fel. A bíróság eljárásával megsértette a Pp. 265. § (1) bekezdését, és a Pp. 276. § (1) és (5) bekezdését. A mellőzött bizonyítás szükséges lett volna a perben jelentős tények megállapításához. Az Indítványozó jelezte, hogy az is jogsértő megállapítás, hogy [REDACTED] nem volt az eljárásban tanúként meghallgatható személy, ez sérti a Pp. 268. § (2) bekezdését. Az alperesi ügyvezető nyilatkozatának, mint bizonyítási eszköznek a figyelembevételét a Pp. ugyanis nem zárta ki. Ha ez így lett volna, a bíróság nyilvánvaló módon nem idézte volna meg őt a következő tárgyalásra. A kialakult bírói gyakorlat egységes abban, hogy amennyiben a peres felek valamelyike gazdasági társaság, annak törvényes képviselője meghallgatható a perben személyesen. Legfeljebb abban van eltérés egyes bíróságok gyakorlata között, hogy az így meghallgatott személyt mint tanút, vagy mint a peres fél törvényes képviselőjét hallgatják meg. Maga a meghallgathatóság azonban nem kérdéses, és az sem, hogy bármilyen minőségében is tesz nyilatkozatot a törvényes képviselő, nyilatkozata a perben bizonyítékként figyelembe vehető (mint a peres felek nyilatkozatai is, vagy mint a tanúk nyilatkozata). Az ezzel ellentétes jogi álláspont azt jelentené, hogy a bérlő sem lett volna meghallgatható a perben, vagy nyilatkozata nem lenne figyelembe vehető az eljárásban. Mivel [REDACTED] volt az, aki a bérlővel végigtárgyalta a perbeli szerződést, nem lett volna mellőzhető a meghallgatása.

23. Az Indítványozó fellebbezésében előadta, hogy téves és iratellenes megállapítás az első fokú bíróság részéről az, hogy az Indítványozó a perbeli lakásban annak [REDACTED] részére történő átadását megelőzően teljes körű festést nem végeztetett. Az Indítványozó előadta, hogy bíróság az első fokú eljárás során tanúként kizárólag [REDACTED] hallgatta meg, aki elmondta, hogy az ingatlan birtokba vételekor a lakásban friss festésnyomokat, és festékszagot észlelt. Ezt meghaladóan az Indítványozó a peres iratokhoz csatolta a [REDACTED] festővel megkötött szerződést, amely a lakás festésére vonatkozott, és csatolta a díj kifizetését igazoló bizonylatot. Önmagában már [REDACTED] tanúvallomásából is megállapítható volt, hogy történt festés a lakásban, legfeljebb nem a legjobb minőségben. Az Indítványozó ebben a körben indítványozta tanúként meghallgatni magát a festést végző szakembert, [REDACTED] s, akit a bíróság meg is idézett tanúként. A tanú az idézésre nem tudott személyesen megjelenni, távolmaradását előzetesen kimentette. A bíróság anélkül rekesztette be az első fokú tárgyalást, és zárta le a bizonyítási eljárást, hogy meghallgatta volna a perben az Indítványozó által indítványozott tanút. Ezzel a bíróság jogsértő módon elzárta az Indítványozót a bizonyítási lehetőségétől. A bíróság eljárásával megsértette a Pp. 265. § (1) bekezdését, és a Pp. 276. § (1) és (5) bekezdését. A mellőzött bizonyítás szükséges lett volna a perben jelentős tények megállapításához. Nyilvánvaló módon a bíróság is indokoltnak tartotta a festést végző személy meghallgatását, nem véletlenül adott helyt az Indítványozó bizonyítási indítványának. A tanú az idézésre előzetesen kimentette magát, azaz az első fokon eljáró bíróság akkor járt volna el jogszerűen,

ha az Indítványozót megnyilatkoztatta volna arról, hogy fenntartja-e bizonyítási indítványát. Az Indítványozó azt egyébiránt nem vonta vissza, azaz **a bíróságnak a már megkezdett bizonyítási eljárást le kellett volna folytatnia**. Az ítélet indokolása szerint a továbbiakban nem volt indokolt a tanú meghallgatása, azonban ez az érvelés nyilvánvaló módon iratellenes volt, hiszen az első fokú bíróság rendelkezésére álló iratokból megállapítható volt, hogy a tanút a Békéltető Testület előtti eljárásban, illetőleg a felperes által az alperessel szemben indított büntetőeljárásban is meghallgatták tanúként, nyilván nem véletlenül. [REDACTED] meghallgatása nyilvánvalóan nem tette feleslegessé [REDACTED] meghallgatását, hiszen [REDACTED] mondta, hogy a festésnél magánál nem volt jelen, ő csak utólag vette birtokba a lakást. Ennek alapján nyilvánvaló módon a festést végző személy meghallgatásától lett volna várható további információ a perben.

24. Az Indítványozó fellebbezésében előadta, hogy iratellenes az a megállapítás, és mellőz minden valóságálapot, hogy az ingatlanak a bérlő általi visszaadása és a [REDACTED] részére történő birtokba adása közötti idő rövidsége kétségesse teszi a csatolt vállalkozási szerződésben rögzített munkálatok elvégzését. Egyrésről a meghallgatott tanú nyilatkozott arról, hogy festéknyomokat látott és festékszagot érzett, azaz a festés maga tényként volt megállapítható. Az **idő rövidsége és annak elégséges volta Indítványozó álláspontja szerint legfeljebb szakkérdés lehetett volna, de a bíróság ebben a körben olyan feltételezésekbe bocsátkozott, amelyekhez nem rendelkezett a szükséges szakértelemmel, illetőleg amely téves is volt**. Itt a bíróság nem vette figyelembe, hogy nyár közepe volt, amikor is az átlaghőmérséklet jellemzően a legmelegebb, azaz a festék száradása is gyorsabb az átlagosnál. [REDACTED] meghallgatása ezeket a téves feltételezéseket elkerülhette volna. A munkálatok tényleges elvégzése szempontjából semmilyen jelentősége nem volt annak, hogy az alperes az első elszámolásában a festés költségét – emlékezetből – tévesen alacsonyabb összegben jelölte meg a ténylegesnél. Itt az alperes legfeljebb a saját kárára tévedett volna. Ezen tévedését azonban később korrigálta. A munkálatok tényleges elvégzése szempontjából azonban ezen kérdés irreleváns volt.

A festés tényét több fórumon is elismerték:

- Budapesti Békéltető Testület BBT/03183/2017-es határozata, melyben elutasítja a bérlőt ([REDACTED]) kérelme nem megalapozott...”A vállalkozás a tisztasági festést elvégeztette, melyet vállalkozási szerződéssel igazolt, annak munkadíja 100.000,- Ft volt (mellékletként be lett adva),
- Maga a vállalkozási szerződés és teljesítésigazolás (mellékletként be lett adva),
- NAV ellenőrzés: „A [REDACTED] lakás esetében a festési munkát [REDACTED] végezte el. Megbízási jogviszonyban, így a munkájáról számlát nem állított ki. A [REDACTED] megbízási jogviszonyként 10 %-os költségánnyad mellett számfejtette, és fizette meg utána a járulékokat.” (mellékletként be lett adva)
- [REDACTED] tanú: „festékszagot éreztem”, „parkettán láttam festéknyomot” (jegyzőkönyv tartalmazza). Bár az első fokú bíróság próbálta a tanú szavait úgy értelmezni, - bár Ő nem is találkozott a festőkkel – mintha egy szakmabeli mesterember lenne, de hát ez nem így volt. Erre egy szakembert kellett volna megkérdezni. Az első fokú bíróság szakember és szakértő megkérdezése nélkül nyilvánított véleményt ebben a kérdésben, jogsértő módon.

25. A másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék az I/4. szám alatt csatolt ítéletével az első fokú ítéletet helybenhagyta.

26. A másodfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy az Indítványozó, mint bérbeadó és a bérlő között létrejött bérleti szerződés fogyasztói szerződés, és az is helytálló, hogy a perbeli bérleti szerződés feltételei az Indítványozó által egyoldalúan és előre szerkesztett feltételek, amelyeket a fő tevékenységi körében kötött ügyletekhez használ. Annak bizonyítása, hogy a felek a szerződést egyedileg megtárgyalták, a perben az Indítványozót terhelte. Az

Indítványozó e körben valóban bizonyítási indítványt terjesztett elő és kérte [REDACTED] András tanúkénti kihallgatását, aki az alperes képviseletében szerződést kötött a felperessel. Az elsőfokú bíróság [REDACTED] az érdemi tárgyalásra tanúként megidézte, azonban a tanú a tárgyalást megelőzően bejelentette, hogy betegsége miatt a tárgyaláson megjelenni nem tud, az elsőfokú bíróság ezt követően [REDACTED] tanúkénti, avagy törvényes képviselőkénti idézését mellőzte és az ügy érdemében döntött. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság helyesen hívta fel a Pp. 288. § rendelkezését, melynek értelmében a fél törvényes képviselőjét tanúként meghallgatni nem lehet, ennek ellenére az elsőfokú bíróság tanúként idézte meg a törvényes képviselőt. Az Indítványozó mindezek után alappal feltételezhette, hogy tanúkénti kihallgatása megtörténik, ha pedig megjelent volna a tárgyaláson, úgy nem lett volna akadálya annak, hogy a bíróság, mint az alperes törvényes képviselőjét hallgassa meg. A bérlo maga sem vitatta, hogy a szerződés egyes kikötéseinek a felek módosítottak, feltételek egyedi megtárgyaltságának bizonyítása pedig az Indítványozót terhelte, ezért **a másodfokú bíróság szerint is indokolt lett volna az Indítványozó képviseletében a szerződéskötésnél eljáró [REDACTED] törvényes képviselőkénti meghallgatása.** A törvényes képviselő személyes előadása a fél előadásának minősül, de **a szerződéskötés körülményeire részletes előadást tudott volna tenni, melyet az Indítványozó személyes előadásával és a rendelkezésre álló bizonyítékokkal együtt kellett volna az elsőfokú bíróságnak értékelnie.** A törvényszék ennek okán mellőzte **az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból és az ítélet jogi indokolásából azokat a megállapításokat, amelyek arra vonatkoznak, hogy a felek a bérleti szerződés 17. pontját egyedileg nem tárgyalták meg ezért általános szerződési feltételnek minősül.** Ebben a körben tehát a törvényszék osztotta az Indítványozó fellebbezésében előadottakat.

Itt utalnék vissza az első fokú ítélet azon indokolására, miszerint [REDACTED] meghallgatásának a mellőzésére éppen ezen 17. pont szerződés részévé válásának a kizárása miatt került sor. Abban a pillanatban, amikor a törvényszék a fenti véleményét kialakította, azonnal szükségessé vált volna [REDACTED] meghallgatása, mivel az első fokú bíróság kizárólag ezen indok alapján mellőzte a meghallgatását.

27. A festési munkálatok elvégzése vonatkozásában a törvényszék még az első fokú ítéletben leírtakhoz képest is igen sajátos álláspontot rögzített. Ítéletének az indokolásában kifejtette, hogy az Indítványozó a lakást [REDACTED] részére értékesítette, aki tanúvallomásában úgy nyilatkozott, hogy közte és az Indítványozó között nem volt olyan megállapodás, hogy az Indítványozó a lakás átadását megelőzően azt kifesteti és a lakás [REDACTED]

arról, hogy a lakás teljes körű festéséről gondoskodott. A törvényszék álláspontja szerint miután az új tulajdonos a lakást megtekintett állapotban vette meg, és megállapodás az Indítványozó arra nézve nem jött létre, hogy kifestett állapotban kell a lakást átadnia, ezért a bérlo lakáshasználatával összefüggésben indokoltan felszámítható festési költség az Indítványozónál valójában nem merült fel (???). Látható, hogy a törvényszék **egy olyan körülményből, nevezetesen a vevővel kötött megállapodás tartalmából próbált meg következtetést levonni a festés megtörténte/meg nem történte vonatkozásán, amely körülménynek semmilyen közvetlen összefüggése nem volt a perben vizsgálandó ténnyel.**

Nyilvánvaló ugyanis, hogy függetlenül attól, hogy erről az Indítványozó a vevővel megállapodott-e, vagy sem, a lakás festése megtörténhetett, ahogyan az meg is történt. A törvényszék által itt hivatkozott körülmény, nevezetesen a vevővel megkötött szerződés nem volt alkalmas sem megerősíteni, sem megcáfolni az Indítványozó állítását.

28. A törvényszék ítéletében azonban ennél is tovább ment. Kifejtette ugyanis, hogy a bérlo az ingatlant 2017. június 29. napján délután 5 óra körüli időpontban adta át az Indítványozó részére, az új tulajdonos pedig az Indítványozótól azt 2017. június 30-án 3 óra körüli időpontban vette át. Az Indítványozó tényállítása szerint a festő a lakásban glettelést,

két soron diszperzites festést, fóliázást és takarítási munkákat végzett. [REDACTED] tanúvallomása bizonyítja, hogy amikor 2017. június 30-án fél 3 körül az ingatlan átadás-átvétele céljából a helyszínen megjelent, a festővel nem találkozott, a lakásban nem tapasztalta, hogy a birtokba adást megelőzően azt átfestették (ilyet a tanú nem mondott), csak enyhe festékszagot érzett és azt tapasztalta, hogy néhány ponton festéknyomok látszódnak. A törvényszék álláspontja szerint az általános élettapasztalatból következően egy bútorozatlan lakásban szabad szemmel is látható, a friss festés illata pedig szaglással érzékelhető, ha közvetlenül az átadás-átvételt megelőzően a teljes lakás kifestése megtörténik. A törvényszék ennek kapcsán rögzítette: „Kétségtelen, hogy nyári időszakban a száradás intenzívebb, azonban szakszerűen elvégzett glettelés esetén csak annak száradása után lehet a festési munkákat megkezdeni és diszperzites festés esetén is a második réteg felvitele előtt a száradást biztosítani kell.” **A törvényszék megállapítása szerint 20-22 óra alatt az előírásoknak megfelelően, szakszerűen a szerződés szerinti tartalommal a festési munkát elvégezni nem lehetett.** A törvényszék ezért egyetértett az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok mérlegelésének eredményeként tett azzal a megállapításával, hogy az alperes a festési munkákat a vállalkozási szerződésben megnevezett módon nem végezte el. [REDACTED] érdektelen tanú a teljes körű festési munkák megtörténtét a törvényszék szerint cáfolta, ezért az egyéb bizonyítékokkal együttesen értékelve a tanúvallomást a törvényszék is alaptalannak találta a festési költségek felszámítását. [REDACTED] tanú a tárgyaláson szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg elfoglaltságára hivatkozva, ugyanakkor csatolta az Indítványozó a vállalkozási szerződést és azt az okiratot, ami a vállalkozói díj átadását az Indítványozó álláspontja szerint bizonyítja, ezeket az elsőfokú bíróság a bizonyítékok körében értékelte (konkrétan indokolás nélkül kizárta a bizonyítékok közül), a tanúvallomástól pedig az elvégzett festés tényére további bizonyíték a törvényszék álláspontja szerint nem volt várható (hogy miért is nem, nem tudtuk meg), ekként a törvényszék sem látta indokát [REDACTED] tanúkenti kihallgatásának.

Az itt kifejtett indokolás alapján rögzíthető, hogy:

- a törvényszék nem csak felülbírált az első fokú ítéletet, hanem saját indokolását belefűzve **újabb indokot talált ki arra, hogy miért is volt szükségtelen meghallgatni [REDACTED] tanút,**
- olyan tényből (vevővel való megállapodás hiánya) vont le következtetést a festés meg nem történetére, amely alkalmatlan volt a kérdéses tényt megerősíteni vagy cáfolni,
- **olyan kérdésben foglalt állást és tett ténymegállapítást, amely egyrészt szakkérdésnek minősül (festéshez szükséges idő és munkamódszerek, és ennek alapján a festés elvégezhetősége 20-22 óra alatt), amely körben a törvényszék nem rendelkezett a szükséges szakértelemmel (ilyesmire nem utal az ítélet), és amely kérdésre vonatkozóan semmilyen (!) bizonyíték vagy tényadat nem merült fel a perben, azaz a törvényszék pusztá feltételezéssel töltötte meg az általa irányadónak tekintett tényállást, és ebből vont le jogi következtetést,**
- Ha már szakkérdésekről esik szó, a törvényszék nem vette figyelembe, hogy pl. van olyan glett-anyag, amelynek a száradási ideje 90 perc, a diszperziós festéknek pedig 32 fokos melegben a száradási ideje 1- 1,5 óra. [REDACTED] tanú meghallgatása lehetőséget adott volna arra, hogy a bíróság tisztázza pl. az alkalmazott anyagokat, technológiát, és ebben az esetben nem kellett volna a bíróságnak feltételezésekbe bocsátkoznia.

29. **Összefoglalva: az eljáró bíróságok a bizonyítási terhet ugyan jogszerűen telepítették az Indítványozóra, mint felperesre, ezt követően azonban az Indítványozót elzárták a bizonyítás lehetőségétől (jogellenesen mellőzték az általa meghallgatni kért**

személyek meghallgatását), az általa csatolt okiratokat, és egyéb hatósági eljárásokat (I/9-10. szám alatt csatolva) indokolás nélkül kizárták a bizonyítékok köréből, majd az Indítványozó terhére értékelték, hogy nem tett eleget az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének.

II. A bírósági döntések alaptörvény-ellenességének okai

30. Előjáróban fontos hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság elvárja a rendes bíróságoktól, hogy ítélezésük során az ügy alapjogi aspektusait figyelembe vegyék. Az Alaptörvény 28. cikkének első mondata ([a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik) az állam (a bíróságok) kötelezettségévé tette, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassa. Emellett természetesen a jogalkotó feladata az Alaptörvényben foglalt jogok érvényesítése a normaalkotási tevékenysége során, de amint a magánjogi jogszabályoknak meg kell felelniük az Alaptörvényben foglaltaknak, úgy a magánjogi jogalanyokra is – közvetett módon – kihat az Alaptörvény normatartalma, a valódi alkotmányjogi panasz intézményén és a rendes bíróságok joggyakorlatán keresztül.

31. Ezzel a rendes bíróságok ítélező tevékenysége ténylegesen is alkotmányjogilag kötötté vált, tevőleges védelmi kötelezettségük keletkezett az alapjogvédelem terén. Az Alaptörvény említett rendelkezése **azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálandó ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat.** Amint az Alkotmánybíróság azt az alkotmányjogi panasz jogintézményével összefüggésében kifejtette: „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]}.

32. Mindezek – amint ezt az Alkotmánybíróság már több esetben is hangsúlyozta – nem azt jelentik, hogy a bíróságoknak közvetlenül az Alaptörvény rendelkezéseire kellene alapítaniuk a döntéseiket, hanem azt, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során **figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági szempontokra** {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]}.

A tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jog sérelme

Az Emberi Jogok Európai Bírósága irányadó gyakorlata – EJEE 6. cikk

33. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkében szabályozza a tisztességes eljáráshoz való jogot. Ezzel kapcsolatban az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) következetes gyakorlata alapján megállapítható, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogot a jogállamiság elvének fényében kell értelmezni. A jogállamiság elvének egyik alapvető aspektusa a jogbiztonság (Okyay és mások kontra Törökország, § 73).

34. Továbbá az EJEB hangsúlyozta a tisztességes eljáráshoz való jog védelmének körében, hogy az eljáró bíróságoknak mindenkor a hatásköri szabályait betartva kell eljárniuk. Ugyanis az a bíróság, amely mindenfajta magyarázat nélkül, a vonatkozó szabályokat szándékosan megszegve túllépi a hatáskörét, nem tekinthető „törvény által létrehozott bíróságnak” a kérdéses eljárásban (Sokurenko és Strygun kontra Ukrajna, §§ 27-28).

35. A tisztességes eljáráshoz való jog vizsgálata körében az EJEB amellett foglalt állást, hogy a tisztességes eljárás követelményeinek teljesülését az eljárás egészének értékelése

alapján lehet megállapítani. Az, hogy egy eljárás tisztességes volt-e, az eljárás egészének vizsgálatával állapítható meg (Ankerl kontra Svájc, § 38; Centro Europa 7 S.R.L. és di Stefano kontra Olaszország [GC], § 197). 178. Ezzel együtt bizonyos feltételek mellett minden, az eljárás tisztességességével kapcsolatos hiányosság orvosolható az eljárás egy későbbi szakaszában, akár egy azonos szintű (Helle kontra Finnország, § 54), akár egy magasabb szintű bíróság által (SchulerZraggen kontra Svájc, § 52; vö. Albert és Le Compte kontra Belgium, § 36; Feldbrugge kontra Hollandia, §§ 45-46). 179. Mindenesetre akkor, ha a hiányosság a legmagasabb bírói fórum tekintetében áll fenn – például mert nincs lehetőség reagálni az e bíróság elé terjesztett megállapításokra –, sérül a tisztességes tárgyaláshoz való jog (Ruiz-Mateos kontra Spanyolország, §§ 65-67). Egy eljárási hiba csak akkor orvosolható, ha az érintett döntést felülvizsgálhatja egy független bírói fórum, amely teljes hatáskörrel rendelkezik és biztosítja a 6. cikk 1. bekezdésében foglaltak érvényesülését. E tekintetben a fellebbviteli bíróság felülvizsgálati hatáskörének terjedelme a fontos, amit az ügy körülményeinek fényében kell vizsgálni (Obermeier kontra Ausztria, § 70).

36. Az EJEB gyakorlatában a tisztességes tárgyalás tágabb értelemben vett fogalma magában foglalja a „fegyveregyenlőség” elvét is. A „fegyveregyenlőség” követelménye a felek közötti „méltányos egyensúlyként” értve elvben mind a polgári jogi, mint a büntetőjogi ügyekre vonatkozik (Feldbrugge kontra Hollandia, § 44). Ezen elv célja felek közötti „méltányos egyensúly” fenntartása: a fegyveregyenlőség maga után vonja, hogy mindegyik félnek elfogadható lehetőséget kell biztosítani ügye előadására – beleértve a bizonyítékait is –, olyan feltételek mellett, amelyek nem hozzák őt érdemben hátrányosabb helyzetbe a másik félhez képest: Dombo Beheer B.V. kontra Hollandia, § 33.

37. Az EJEB több döntésében is foglalkozott a szakértők helyzetével az eljárásokban. Egy eseti döntésében arra jutott az EJEB, hogy a szakértő döntő pozíciót foglalhat el az eljárásban és jelentős befolyással lehet a bíróság értékelésére (Yvon kontra Franciaország, § 37). Tehát mivel a szakértő olyan szaktudással rendelkezik, amivel az ügyben eljáró egy bíró sem, ezért a bíróság döntésére a szakértői véleményben foglalt szakkérdések feltárása bizonyosan hatással lesz, és kell is lennie. Ugyanis ellenkező esetben, ha a bíróság nem hagyatkozna – az egyébként vitássá nem tett – szakvéleményben foglaltakra, akkor olyan kérdésekben foglalna állást, amiknek az eldöntéséhez nem rendelkezik kellő szaktudással. Ez pedig önkényes döntésekhez vezethetne.

Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata – Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése

38. Az Alkotmánybíróság Alaptörvény hatálybalépését követően is töretlen gyakorlata értelmében a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”.

39. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog értelmezésére vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlatot a 3025/2016. (II. 23.) AB határozat ekként foglalta össze: „egy eljárás tisztességességét mindig esetről estre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével, ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön. Polgári peres eljárásban, így a tisztességes bírósági tárgyalás követelményének része a bírósághoz fordulás joga [...] a tárgyalás igazságosságának biztosítása [...], a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése [...], a törvény által létrehozott bíróság [...], független és pártatlan eljárása [...], illetve a perek észszerű időn belül való befejezése [...]”.

40. A tisztességes eljáráshoz való jog körében több határozatában is kiemelte részjogosítványként az Alkotmánybíróság a törvényes bíróhoz való jogot. A 32/2002. (VII. 4.) AB határozatában összefoglalta a Testület e jog tartalmi elemeit, ezek a következők: „az a szerv minősül bíróságnak, amelyet (1) törvény hoz létre, (2) igazságszolgáltatási tevékenységet végez, amelynek keretében jogszabályokat alkalmaz, (3) *eljárását törvény szabályozza*, (4) a végrehajtó hatalomtól független, (5) eljárása nem titkos, (6) határozata kötelező érvényű. (ABH 2002, 153, 159–160.)”

41. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog körébe tartozónak tekintette a fegyverek egyenlőségének elvét is {10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}. Az Alkotmánybíróság a 3375/2018. (XII.5.) AB határozatában a következőkről foglalt állást a fegyverek egyenlőségének követelményéről: “A tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266.]”.

[31] A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye. A szabály *de facto* nem állapítja meg, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}.

[32]

42. Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán – többek között – a 22/2014. (VII. 15.) AB határozatában kifejtette: [a]z Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a fegyverek egyenlősége a tisztességes eljárás egyik meghatározó eleme, amely alapvetően a büntetőeljárásban biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen {erre nézve lásd: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [31]}.

43. Végezetül a bíróságok önkényes eljárásával kapcsolatban a 20/2017. (VII. 18.) AB határozat megállapította, hogy „[h]a a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelvével”.

44. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog részének tekinti az indokolt bírói döntéshez való jogot is. Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon. [IV/3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, ABH 2012,131.; Indokolás (4) bekezdése] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság

nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. [3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, ABK 2012, 504-505.; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, ABK 2012, 622-624; Indokolás (5)].

45. Az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket. [összefoglalóan lásd: 7/2013. (III. 1). AB határozat].

A fenti elvek alkalmazása a jelen ügyre

46. A Kecskeméti Törvényszék ítélete helybenhagyta a Kalocsai Járásbíróság döntését, ezért a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme körében mindkét ítéletet meg kell vizsgálnunk.

A fegyveregyenlőség követelményének megsértése

47. Az eljárt bíróságok a konkrét tényállás alapján helyesen rögzítették azt, hogy a perben az Indítványozónak kellett igazolnia az általa beszámított festési költség kapcsán a festés tényét. Ezt az Indítványozó meg is tette álláspontom szerint, hiszen a perben

- olyan hatósági döntéseket csatolt, amelyek a festést megtörténtnek minősítették,
- okiratokat csatolt erre vonatkozóan, és
- tanúbizonyítási indítványt terjesztett elő.

48. Sajnálatos módon tényként állapítható meg, hogy az eljárt bíróságok el sem jutottak odáig, hogy beszerezzék az Indítványozó által perben mérlegeltetni kívánt bizonyítékokat, és azokat mérlegelési körükbe vonják, ugyanis

- a becsatolt hatósági döntésekre az ítélet indokolásában nem is tértek ki, azokat a döntés meghozatala során figyelmen kívül hagyták,
- a becsatolt okiratokat erre vonatkozó konkrét indok megjelölése nélkül (vélelem vonatkozásukban nem áll fenn, ennyit írt az első fokú ítélet) kirekesztették a bizonyítékok köréből,
- az Indítványozó által meghallgatni kért személyeket – bár megidézte őket a bíróság – mégsem hallgatták meg (így sem az Indítványozó törvényes képviselőjét, aki a bérlővel, és a festővel tárgyalt, és aki a festés után járt a lakásban, sem a festést végző szakembert),
- olyan megállapodásból (a vevővel megkötött adásvételi szerződésből) vontak le következtetést, amely nem is állt rendelkezésre a perben (az adásvételi szerződést nem csatolta semelyik peres fél az iratokhoz),
- olyan kérdés vonatkozásában tettek ténymegállapítást (festéshez szükséges időtartam, száradási idő, alkalmazandó technológia), amelyhez különleges szakértelemre lett

volna szükség, de amellyel a bíróságok nem rendelkeztek, és amely kérdés kapcsán semmilyen adat nem állt rendelkezésre.

Mindezekkel összefüggésben ráadásul az Indítványozó tényállításainak a bizonyítatlanságát az Indítványozó terhére értékelték.

49. A bizonyítási teher általános szabályai szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. Ha azonban az eljáró bíróságok az így telepített bizonyítási kötelezettségétől, egyben lehetőségétől magát a bizonyításra felhívott felet elzárják, az sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot. Ez az eljárás súlyosan önkényes és a józan ésszel ellentétes volt, mely ezért sérti az Alaptörvény 28. Cikkét és a tisztességes eljáráshoz való jogot is – **bizonyítást előírni úgy, hogy közben maga a bíróság zárja el ettől a peres felet, bizonyosan nem tisztességes.**

50. Az eljáró bíróságok az Indítványozó által bizonyítandó tény (festés) bizonyítatlanságát teljesen önkényesen rótták fel Indítványozónak, ugyanis bár azt Indítványozónak kellett bizonyítania, ezt azonban nem tudta megtenni (egyébiránt megtette), éppen a bíróságok akadályozása miatt.

51. Indítványozó tisztában van a T. Alkotmánybíróság azon töretlen gyakorlatával, hogy főszabályként a rendes bíróságok bizonyíték-értékelését nem vizsgálja. Jelen ügyben azonban ezt mégis meg kell tennie, de álláspontom szerint nem azért, hogy a rendes bíróságok bizonyíték-értékelését “felülmérlegelje”, hanem azért, mert ezen alkotmányjogi aspektus érdemi vizsgálata nélkül az ítéletek alkotmányjogi értelemben vett önkényessége és ezzel jelen ügyben szorosan összefüggő fegyveregyenlőség elvének sérelme nem ítéltető meg. Ráadásul a fent leírtak alapján megállapítható, hogy a bizonyítékok jogellenes kirekesztésével, illetőleg a bizonyítási indítványok mellőzésével valójában nem is volt mit mérlegelni a rendes bíróságoknak, nem is végezték el a bizonyítékok mérlegelését, illetőleg fiktív, nem létező, kreált tényállásból vontak le ténymegállapításokat, és jogi következtetéseket.

52. Az eljáró bíróságok mind a bizonyítási teher, mind a bizonyítatlanság jogkövetkezményeit szabályozó, mind a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatos Pp. előírásokat *contra legem* értelmezték és alkalmazták.

53. **Mindezek alapján súlyosan sérült Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga keretén belül a fegyverek egyenlőségéhez való joga.**

Az indokolt bírói döntéshez való jog sérelme

54. Bármilyen meglepő, de a törvényszék döntése olyan indokolását tartalmaz – gondolva itt a festéshez szükséges idővel, az alkalmazandó munkamódszerekkel kapcsolatos megállapításokra – amely indoklásra ehhez szükséges szakértelem és erre vonatkozó adatok és bizonyítékok, illetőleg tényállítások nélkül került sor, azaz az ítélet valójában **valótlan indokolást tartalmaz.**

55. **Összefoglalva: az eljáró bíróságok a bizonyítási terhet ugyan jogszerűen telepítették az Indítványozóra, mint felperesre, ezt követően azonban az Indítványozót elzárták a bizonyítás lehetőségétől (jogellenesen mellőzték az általa meghallgatni kért személyek meghallgatását), az általa csatolt okiratokat, és egyéb hatósági eljárásokat (I/9-10. szám alatt csatolva) indokolás nélkül kizárták a bizonyítékok köréből, majd az Indítványozó terhére értékelték, hogy nem tett eleget az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének. Ezen indokok alapján tehát az Indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga súlyosan sérült.**

III. Kérelem

Összegezve a fentebb kifejtett indokokat, megállapítható, hogy a Kalocsai Járásbíróság és a Kecskeméti Törvényszék ítéletei súlyosan sértik az Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát.

Tisztelt Alkotmánybíróság, kérem, hogy a jelen beadványban részletesen kifejtettek alapján a Kecskeméti Törvényszék 2019. június 13. napján kelt 6.Pf.20.573/2019/5. számú jogerős ítéletét (I/3. szám alatt csatolva) a Kalocsai Járásbíróság 2019. január 14. napján kelt 5.P.20.095/2018/41. sorszámú első fokú ítéletére (I/4. számon csatolva) kiterjedően - mint alaptörvény-ellenes bírói döntéseket - megsemmisíteni szíveskedjék.

Kelt: Budapest, 2019. szeptember 25.

Tisztelettel,

Az Indítványozó képviselőjében:

DR. TAMÁS OLIVÉR ÜGYVÉDI IRODA
DR. [REDACTED]
[REDACTED] 6.

.....
Dr. Tamás Olivér Ügyvédi Iroda
dr. Tamás Olivér Viktor
ügyvéd

Mellékletek:

- I/1. – Indítványozó cégkivonata
- I/2. – Ügyvédi meghatalmazás
- I/3. – Kalocsai Járásbíróság ítélete
- I/4. – Kecskeméti Törvényszék ítélete
- I/5. – Bérleti szerződés
- I/6. – Békéltető testület döntése
- I/7. – NAV jegyzőkönyv
- I/8. – Fellebbezés
- I/9. – Vállalkozási szerződés
- I/10. – Vállalkozói díj megfizetésének az igazolása

